

Közép-európai kézfogás(ok)

Zalai Nemzetközi Művésztelepek, 2003. augusztus

Záró kiállítás Zalaegerszegen

Ezt a különleges alkotótábori formát 12 éve nyaranta, az utóbbi időben mindig augusztus első felében, a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ szervezésében rendezik meg a megye kisvárosai, kistélepülései. A nyári kölcsönös jelenlét és záró kiállítások folyamatos kapcsolatot, megmértetést jelentenek az először meghívott és visszatérő művészek számára. Magyarul, horvátul, szerbül, szlovénul, románul, ukránul, oroszul - európaiként szólalnak meg a vizualitás nyelvén, személyes mondanivalójukat, közölnivalójukat saját stílusukban, Európán átívelő minőségben mondják el.

Ez a művésztársaság példamutató a csoportokba, társaságokba, nyári alkotótelepekbe szerveződött képzőművész társadalom számára. Példa arra, hogy a különféle művészeti törekvések és a különböző műfajok hogyan lehetnek együtt sikeresek. Példa arra is, hogy a művészet valóban határok nélküli.

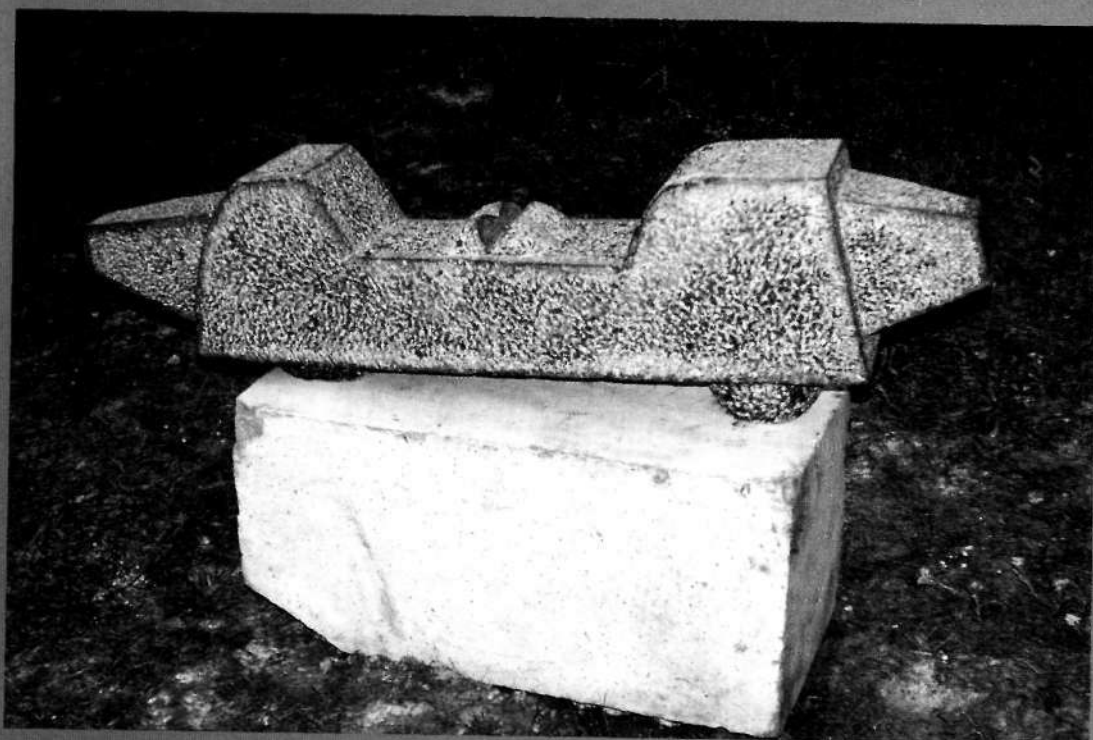
Nem biztos, hogy az azonos műfaj, stílus, magatartás, hasonló gondolkodás vagy akár a kortárs szellemiség az, ami a művészeket informális közösségbe vagy közös kiállításra tudja vinni. Lehet, hogy fontosabb az, hogy kedveljék, becsüljék, vállalni tudják egymást, hogy jól érezzék magukat együtt és egymás mellett az alkotótelepeken és a kiállító teremben. Az MMIK nem kevés munkájával maradhatott meg ez a ma már művészeti közösségnek tekinthető alkotótelep, és a Zala megye szerte fogadó településeket is csak tisztelet illeti azért, hogy van erejük a régióból és Európa többi országából is vendégül látni néhány művészt.

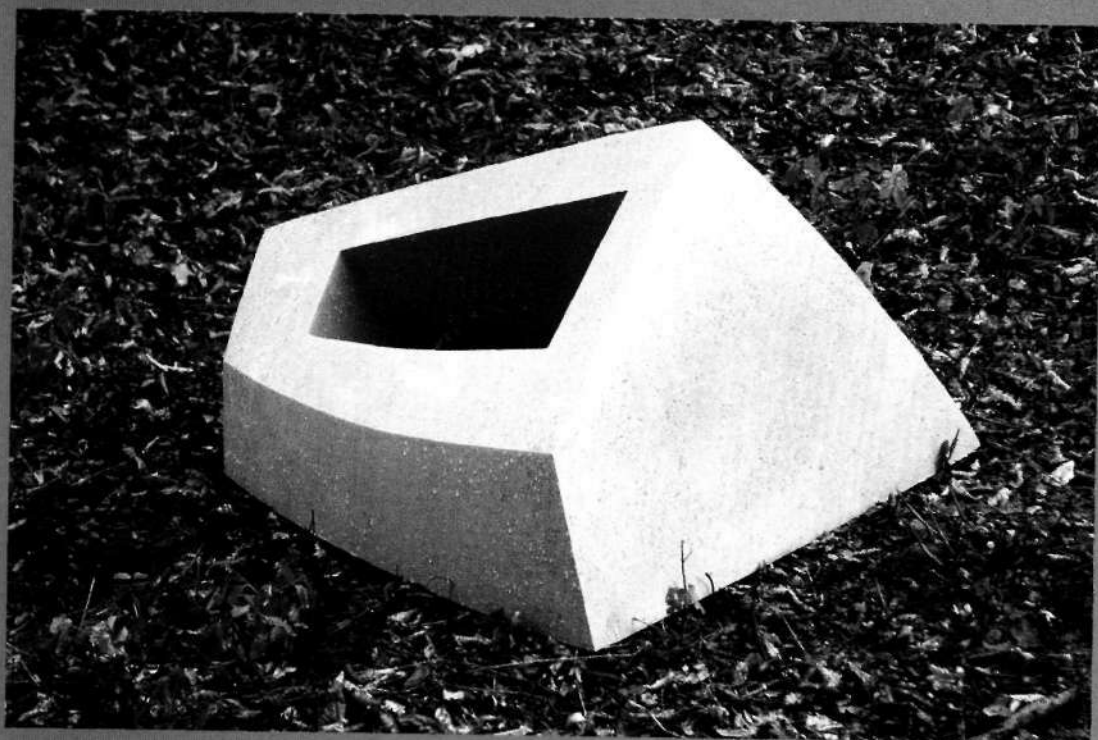
Szergej Csirszkij (Ukrajna): Lovak
olaj, vászon

Salamon Árpád (Szlovénia): Csonkahegyhát
akvarell

Colin Foster: Izé VI.
gránit, fekete

Ráth Géber Attila: RgA 03.10. - Angyal
gránit

Pippo Altomare: Tájkép
akril, vászon

Ljudevit Mindek (Horvátország): A király
aranyozott márvány

A 2003-as záró kiállítás műfaját, technikai megoldásait, eszmeiségét tekintve sem egységes. Ellenkezőleg. A művészetben általában jelentős változások tanúi vagyunk és ez a vizuális művészetekre is jellemző. Megfigyelhető egyfajta stílusváltás, ami persze nem változtatja meg a mai művészet arculatát. A kortárs művészet jellemzője, hogy megszűnik az általánosan elfogadott jelrendszer.

Sokkal inkább beszélhetünk manapság művészeti és egyéni utakról, sajátos választásokról. Az idei kiállítás erre is példa. Arra, hogy a különféle művészi törekvések miként teremtenek mindenki mástól elkülönülő arculatot. Valamint arra is, hogy a tradicionális kifejezésnek, fogalmazásnak helye van a „nap alatt”.

A zalai táj szépsége általában nem hagyja a festőket érintetlenül. A tájimpreszió olykor ábrázoló-megjelenítő igénnyel, máskor elvonatkoztatva jelenik meg. A hagyományos, tradicionális értékeket hordozzák Vassy Erzsébet, Stepan Levacic, Csernyánszky Judit, Salamon Árpád, Szöllőssy Anna laza ecsetvonású olajképei, Katarina Mandić és Tolnai Tibor hagyományos szerkesztésű festményei, Halász Zsóka már-már fotorealista képe. Más igénnyel és máshogyan jött létre - a "kép a képben" szerkesztés elvei szerint - Potrogos János *Pacsai strand* című festménye, amely más felfogásban, másként közelít ugyanahhoz a témához - a zalai tájhoz.

Kiemelkedően jó Georgij Levadzskij vertikális szerkesztésű, vagy Branimir Dolonec *A tengernél* című képe. Ezek nagy, folthatású felületekkel készültek, csakúgy, mint Szalma László *A nap végeztével* című nagyméretű festménye. Ezek a művek nem csak attól vertikálisak, mert állóképek, hanem mert nem törekednek a horizont hagyományos megjelölésére, a képmező hosszanti megoldozásával feszes kompozíciókat hoznak létre. Külön említeném az akvarell tájképeket, amelyek közül a finom absztrakcióként megjelenő tájimpreszió remeke Emma Levadzskaja és a zalai telepeken először jelentkező, kiváló Csobán Márta elegánsan elvont munkája.

Alexander Lukach (Ukrajna): Pillangó
vegyes technika

A csendélet festés legjobb hagyományait őrzi Vassy Erzsébet pasztellje és Csernyánszky Judit olajfestménye, míg másfajta, elvonatkoztatott Katarina Mandić gyönyörű, erősen kolorista, nagyméretű virágcsendélete.

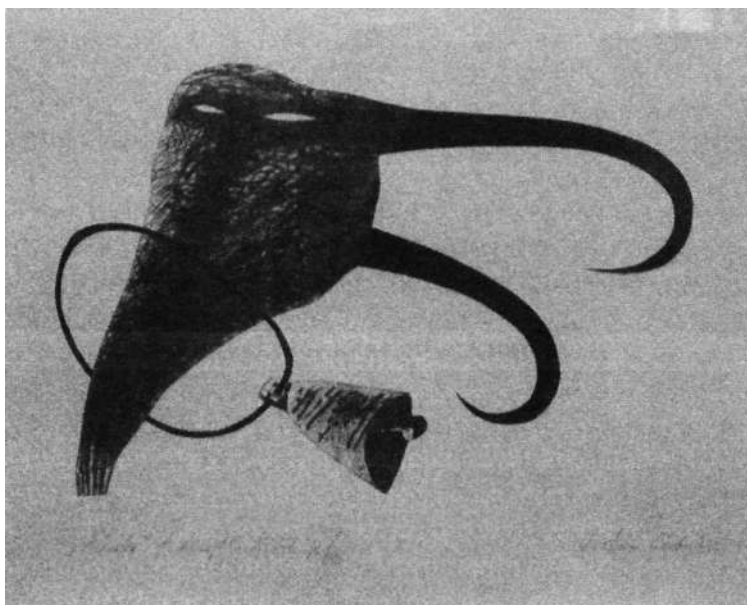
A figurális ábrázolás nagyszerű, már-már elfeledett emlékét idézi Georgij Levadszkij *Szüret*, és Vertarics Istvánné *Muramenti bál* című képe. A dolgozó és mulatozó embercsoportokat ábrázoló kép ma már szinte csak a naiv festőknél található meg. Éppen ezért volt jó látni ezeket a képeket, amelyek realista ábrázolásukkal egy korábbi történelmi kor idézőjeles, kissé megmosolyogtató emlékét idézi.

A ló, mint téma, három festőnél is megjelenik a mozgás megfogalmazásaként - minden képen másként. Szergej Csirszkij lovai szállnak, Salamon Árpádéi vágtaznak, Szalma Lászlóéi hullámszerűen, mint a tenger. A ló minden időben kedvelt téma volt, éppen ezért. Dinamikus mozgása, szép teste nehezen festhető, kiváló felkészültséget igénylő feladat. Ez mindhárom festőnek élményszerűen sikerült.

Nagyon jó a kiállítás táblakép festészete.

Szergej Csirszkij *Álom* című képe gomolygó sötét háttérben világító női testet, Szergej Usztjuzsanin *Lány Kanizsáról* című olaja napjaink divatja szerint öltözött fiatal nőt ábrázol, míg a háttér remekül megtöltik Kanizsa építészeti emlékei, Szergej Megyegyev *Baltoni emlékében* az esős tájban felsejlik egy ernyős női alak képe, míg Egressy Péter vörös női aktja a felfokozott szexuális hatásnak megfelelően expresszív.

A táblaképek között Koszti István Miklós két képe a gesztusfestészet kiváló példája, míg a fiatal Lestyán Csaba *Óperencia* című táblaképe a csodák és a számítógépes játékok határán mozog.

Lestyán Csaba (Románia): Kecske
hidegtű

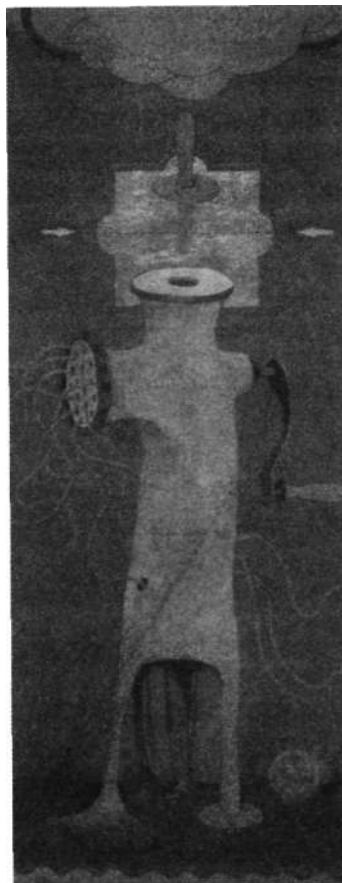
Az art expo, a számítógépes grafika, az új vizuális médiumok érvényesülésének korát éljük. Ez a fajta gondolkozás és kifejezési mód jelen van ezen a kiállításon is. Ezért is különösen erős a vegyes technika. Szentes Zágon felragasztott fotópapírokra rajzolt *Karavánja* és az *Adatbázis* címet viselő montázsa, Ferencz S. Apor *Darálója* és *Térdig vízben* - egymásnak háttal és egyedül - című képei, amelyek a férfi-nő kapcsolatról szólnak, Alexander Lukach *A pénz* és a *Pillangó*, és Hedda Vidmar *Vitorlása* egészen mély, komoly mondanivalót és igazi kortárs gondolatot, szellemiséget hordoznak.

A rajz és a grafika, a pont-vonal-folt anyanyelvi ragozásával születtek meg Sütő Éva és Natalia Popova munkái. Sütő Éva szép, szomorú rajzzal emlékezik Mátyás József festőművészre, aki az alkotótelep tagja volt egy évtizeden keresztül. Olga Lukach selyemre festett képei őrzik az orosz ikonfestészet hagyományait, miközben illusztratív, játékos, gyermekien őszinte világot mutatnak meg.

Ebben az évben a szobrászatban mindössze egy munka született, Ljudevit Mindek *A király* című, gyönyörű, fehér márványszobra. A 60 cm-es absztrakt plasztika koronájára és a palástra elhelyezett, jelzesszerű arany a látványt valóban királyhoz méltóvá, kicsit barokkossá teszi. Méltán érdemelte meg az idei Alkotói Díjat.

Ugyancsak hiányzik az iparművészet. Jakab Noémi *Párnabogarak*, finom grafikával díszített, technikailag kiválóan megoldott kerámiái és Bogdan Tomasevics két remek, háromdimenziós képe, síkplasztikája nem feledteti a korábbi évek bő iparművészeti anyagát. Különösen azért nem, mert mindkettő inkább sorolható a képzőművészethez, amelynek ebben az esetben az anyaga kerámia. Kifejezési módjuk viszont képzőművészeti.

Azt gondolom, hogy az iparművészet nem "vonult ki" az alkotótelepekről, mindössze "hiányzott". Ezzel a reménnyel mondtunk búcsút egymásnak határon túli magyarok és nem magyarok, művészek, szervezők és fogadó polgármesterek - egy évre.

Ferencz S. Apor (Románia):
A daráló
vegyes technika